

היחס לחולדות בתקשורת – דף עבודה

פרטי המקור (למשל: כתבה בעיתון או באתר אינטרנט)

כותרת _____

שם המחבר _____

שנה חודש יום

תאריך המקור _____

שם העיתון/האתר _____

מנתחים את המקור

1. בקריאה ראשונה, המקור נראה:

אמין ואובייקטיבי לא אולי כן מטעה נגד חולדות לא אולי כן מטעה בעד חולדות לא אולי כן

2. ניסוח שיפוטי – חולדות. אילו מילים/ביטויים במקור מתארים באופן שיפוטי תכונות, התנהגות או כוונות של מיינות? כתבו מילים/ביטויים כאלה, ונסחו אותם מחדש במשמעות שיפוטית אחרת (משמעות חיובית במקום שלילית, או להפך; וניסוח אובייקטיבי).

מילה/ביטוי שיפוטי במקור	מילה/ביטוי המבטאים שיפוט הפוך	מילה/ביטוי ללא שיפוט

3. ניסוח שיפוטי – בני-אדם. אילו מילים/ביטויים במקור מתארים באופן שיפוטי תכונות, התנהגות או כוונות של בני-אדם? כתבו מילים/ביטויים כאלה, ונסחו אותם מחדש במשמעות שיפוטית אחרת (משמעות חיובית במקום שלילית, או להפך; וניסוח אובייקטיבי).

מילה/ביטוי שיפוטי במקור	מילה/ביטוי המבטאים שיפוט הפוך	מילה/ביטוי ללא שיפוט

4. אמינות בדיווח. אילו טענות במקור אינן מסתמכות על תצפית ישירה אלא על שמועה, על פרשנות או על ידע כללי? ציינו טענות כאלה, וכתבו מילים שצריך להוסיף להן כדי להביע הסתייגות מתאימה.

הטענה במקור	מילות הסתייגות

5. קראו את המקור מחדש – עם כל התיקונים שעשיתם.

6. קראו שוב את המקור כפי שהתפרסם. בקריאה מחדשת, המקור נראה:

אמין ואובייקטיבי לא אולי כן מטעה נגד חולדות לא אולי כן מטעה בעד חולדות לא אולי כן

הערות על קונפליקט אדם-חולדה

יש מעט מאוד חומר הסברה מאוזן ואמין בעברית העוסק במישרין בחולדות (חולדה חומה/נורבגית וחולדה מצויה/עליות) ובקונפליקט אדם-חולדה. כתבות חדשותיות בנושא אינן שכיחות, וחלק מהן הן חומר שיווקי שנכתב בידי מדבירים. הפרטים הבאים מיועדים לקהל העירוני; בסביבה חקלאית או תעשייתית יש גם תופעות אחרות המצריכות פתרונות אחרים.

גורמים נפוצים לקונפליקט

- פחד מחולדות כמקור למחלות ולטפילים נושאי מחלות (חולדות אכן עלולות להעביר מחלות שונות, אך עיקר התגובה הרגשית כלפיהן עשוי לנבוע מזיכרון היסטורי של מגפות דבר בעבר הרחוק, מפחד מכלבת - שכמעט לא עוברת מחולדות לבני-אדם, ומהרגשת גועל עקב ההנחה שחולדות חומות שוכנות בצינורות ביוב - גם אם הסיכון הבריאותי הממשי זניח).
- סלידה מהריח ומהמראה של הפרשות החולדות, במיוחד בבתי מגורים ובמקומות שמוחזק בהם מזון.
- תחרות על רכוש של בני-אדם - חולדות אוכלות את כל המזונות שבני-אדם מאכסנים לעצמם, ומכרסמות גם מוצרי נייר וקרטון, רהיטים ועוד.
- חשש מחולדות הנושכות בני-אדם - ישנים בדרך-כלל - למטרות התגוננות, תקיפה או אף טריפת בני-אדם (תופעה זו נדירה אך מקבלת סיקור תקשורתי נרחב, וקרוב לוודאי שהיא נקלטת בהפרזה רבה בזיכרון הציבורי).
- חשש מפגיעת חולדות בחיות מחמד - העברת מחלות וטפילים, נשיכה או טריפה.

פתרונות לא-אלימים לקונפליקט

- חולדות תופסות גומחות אקולוגיות מתאימות שבני-אדם יצרו שלא מדעת, והן ממשיכות למלא גומחות כאלה גם אם חלק גדול מהאוכלוסייה שלהן נרדף ונהרג שם. בהיעדר תנאים אקולוגיים מתאימים, אוכלוסיית החולדות נעלמת במהירות. לכן כל פתרון לקונפליקט אדם-חולדה צריך להסתמך על ניהול סביבה שאינה נוחה לחולדות (להלן) - ולא על מאבק ישיר בהן.
- פינוי חפצים העשויים לשמש כמקום מסתור לחולדות בחצר, בבית ובמחסן - קרשים, קופסאות, צינורות, ערמות אבנים וכד', וחסימה יסודית (למשל בבטון) של פתחי חללים צרים כגון צינורות, חורים בקיר ורווח תחת הבניין או תחת גג הרעפים.
- חסימה או הסרה של נתיבי כניסה של חולדות לבית ולמחסן - במיוחד חורי כניסה נמוכים של חולדות חומות, ונתיבי כניסה עיליים (כגון ענפים) של חולדות מצויות.
- תברואה קפדנית הכוללת שימוש בפחים סגורים, פינוי תכוף ויסודי של כל הפסולת האורגנית, סילוק פירות שנפלו מעצים והימנעות מהשארית מזון (למשל לחתולים) ללא השגחה.
- סגירת מוצרים אורגניים בכלים אטומים בפני חולדות (זכוכית, פח וכד').
- בתנאים ביתיים: החזקת כלב או חתול בבית.
- הסברה לצמצום פחדים לא-מוצדקים מחולדות, נגד דמוניזציה שלהן ונגד המנהג להדביר אותן במקום לטפל בתנאים האקולוגיים השוררים בבניין ובסביבתו.

רקע מומלץ להעשרה

כריסטיין אנדרוז וסוסאנה מונסו, AEON, "ממה החולדה לא צוחקת?" תרגום: דפנה לוי, אלכסון, 4.8.2020; "פוביה ספציפית - Specific Phobia", בטיפולנט (פסיכופדיה), כניסה: 28.3.2025.